EC-O
Educatie Connectie Ontwikkeling

onderzoek startopleiding

meetellen in amsterdam

oktober 2026

meetellen

samenvatting

EC-O START is een gratis en intensieve opleiding voor volwassenen van 25 jaar en ouder zonder (in Nederland geldige) startkwalificatie, veelal met een migratieachtergrond. Het reguliere aanbod van EC-O is bedoeld voor volwassenen vanaf 27 jaar; de startopleiding is toegankelijk vanaf 25 jaar. Voor deze impactmeting zijn studenten op twee momenten geïnterviewd: bij de start van de opleiding (12 studenten) en bij de afronding (9 studenten). In open, narratieve gesprekken vertelden zij over hun situatie en verwachtingen vooraf en over hun ervaringen en ontwikkeling achteraf.

Het beeld is overwegend positief. Studenten beginnen vanuit uiteenlopende en vaak kwetsbare omstandigheden: krappe huisvesting of een kamer in een AZC, een laag inkomen, de zorg voor kinderen en buitenlandse diploma's die in Nederland niet worden erkend. Wat hen bindt, is de motivatie om beter Nederlands te leren en een diploma te halen. Tijdens de opleiding groeit hun zelfvertrouwen: zij durven meer Nederlands te spreken, worden zelfstandiger in het dagelijks leven en maken concretere plannen voor werk of een vervolgopleiding.

De werkzame elementen zitten in de combinatie: goed onderwijs, een veilige en vertrouwde leeromgeving, persoonlijke begeleiding door vaste gezichten en vertrouwenspersonen, en praktische ontzorging. Reiskostenvergoeding, een leenlaptop, lesmateriaal, afstemming op schooltijden en de dagelijkse warme lunch zijn voor deze studenten geen extraatjes, maar voorwaarden om überhaupt mee te kunnen doen. Het sociale contact op locatie doorbreekt bovendien isolement.

Tegelijk gaat het om een kleine groep respondenten en is de eindmeting alleen afgenomen bij studenten die de opleiding afrondden. De resultaten geven daarmee een rijk beeld van wat de opleiding voor deze studenten betekent, maar zijn niet zonder meer te generaliseren.

meetellen

inhoud

samenvatting 2

1. inleiding 4

2. onderzoeksvragen 5

3. onderzoeksopzet en methode 6

4. beschrijving van de respondenten 7

5. resultaten: ervaringen en ontwikkeling van studenten 8

5.1 persoonlijke situatie bij starten opleiding 9

5.2 verwachtingen en hoop 11

5.3 redenen om naar EC-O te gaan en te blijven komen 11

5.4 wat heeft hen geholpen tijdens de opleiding? 15

6. conclusie 17

colofon 19

1. inleiding

Stichting EC-O biedt EC-O START zelfstandig aan: een gratis en intensieve opleiding voor volwassenen van 27 jaar en ouder zonder (in Nederland geldige) startkwalificatie, veelal met een migratieachtergrond. De opleiding leent zich in het bijzonder voor mensen die zich voorbereiden op een nieuw bestaan in Amsterdam; een deel van de studenten woont bij aanvang nog in een AZC. De gemeente Amsterdam ondersteunde bij de inzet van taalaanbieders; voor de opleiding zelf ontving EC-O geen middelen.

Met dit initiatief kunnen deelnemers alvast beginnen met het leren van de Nederlandse taal en zich voorbereiden op hun nieuwe leven in Amsterdam. De opleiding richt zich niet alleen op lezen, schrijven, luisteren en spreken, maar ook op digitale vaardigheden, burgerschap en werknemersvaardigheden. Zo leren deelnemers bijvoorbeeld werken met een laptop, een cv maken, zichzelf presenteren en meer over de Nederlandse samenleving. Daarnaast is er ruimte voor cultuureducatie, zoals samen een boek lezen en museumbezoek, en is er een taalmaatjesprogramma.

De lessen vinden vier dagen per week plaats bij EC-O aan het Windroosplein in Amsterdam. Naast de lessen krijgen deelnemers extra ondersteuning, zoals hulp van een vertrouwenspersoon, taalmaatjes, trainingen, een leenlaptop, lunch en reiskostenvergoeding. Daarmee hoopt EC-O START een laagdrempelige en praktische start te bieden voor mensen die zich willen voorbereiden op wonen, leren en meedoen in Amsterdam.

EC-O wil de werking, kernwaarden en meerwaarde van haar aanpak zichtbaar maken voor partners, overheden en nieuwe doelgroepen. Dat is de aanleiding voor een breder onderzoek, uitgevoerd door Meetellen in samenwerking met Stichting De Omslag, dat loopt van juli 2025 tot en met mei/juni 2026. Het onderzoek bestaat naast deze impactmeting uit een stakeholderonderzoek en een traject rond indicatoren en de Theory of Change van EC-O. Dit rapport richt zich op één onderdeel daarvan: de ervaringen en ontwikkeling van studenten binnen EC-O START.

Dit rapport beschrijft de ervaringen van studenten met EC-O START en onderzoekt welke veranderingen zij doormaken tijdens hun opleiding. Daarbij staat niet alleen de onderwijsinhoud centraal, maar ook de bredere ondersteuning, begeleiding en leeromgeving die EC-O biedt.

ec-o start binnen het bredere aanbod van ec-o

EC-O START is een kleine opstap binnen een breder aanbod. EC-O biedt volwassenen zonder (in Nederland geldige) startkwalificatie in de eerste plaats kosteloze mbo-opleidingen aan: Pre-Entree, mbo 1 en mbo 2. Deze opleidingen zijn bedoeld voor volwassenen van 27 jaar en ouder; EC-O START staat open vanaf 25 jaar. Daarnaast verzorgt EC-O de opleiding Buurtvertrouwenspersoon. In schooljaar 2025-2026 volgden in totaal 212 studenten een opleiding bij EC-O. Daarvan waren er 16 EC-O Starter.

meetellen

EC-O START is uit het reguliere aanbod voortgekomen. Een deel van de mensen die zich bij EC-O melden, heeft nog te weinig Nederlands om direct in te stromen in Pre-Entree. Voor hen is START ontwikkeld: een voorschakeltraject waarin taal samengaat met digitale vaardigheden, burgerschap en werknemersvaardigheden, met doorstroom naar het reguliere aanbod als doel. EC-O is dus geen taalaanbieder met een opleiding erbij, maar een mbo-opleider die ook een opstap biedt aan wie nog niet kan instromen.

2. onderzoeksvragen

Dit onderzoek brengt in kaart welke impact de START-opleiding heeft op de studenten die eraan deelnemen. Daarbij staan de volgende onderzoeksvragen centraal:

- Hoe zagen studenten hun situatie en behoeften bij de start?
- Wat heeft EC-O voor hen veranderd?
- Wat zijn de werkzame elementen van de startopleiding?
- Wat werkte goed, wat kan beter?

De vragen richten zich op de uitgangspositie van studenten: hun woon- en financiële situatie, eerdere (opleidings)ervaringen, en wat zij nodig hebben om aan de opleiding te kunnen deelnemen en blijven deelnemen.

Het onderzoek kijkt naar de ontwikkeling die studenten doormaken tijdens de opleiding: in vaardigheden (taal, digitaal, werknemersvaardigheden), zelfbeeld en zelfvertrouwen, perspectief op werk of vervolgopleiding, en hun sociale netwerk.

Daarnaast richt het onderzoek zich op de aanpak van EC-O en hoe deze werkt: de mensgerichte benadering, de veilige en vertrouwde leeromgeving, de persoonlijke begeleiding en de praktische ondersteuning zoals reiskostenvergoeding, lesmateriaal en lunch.

Naast de werkzame elementen halen we bij studenten ook op waar zij verbetermogelijkheden zien, zodat EC-O de opleiding verder kan versterken.

De antwoorden op deze vragen geven niet alleen zicht op de impact van de opleiding, maar vormen ook input voor de Theory of Change en de indicatoren die EC-O ontwikkelt.

3. onderzoeksopzet en methode

Voor deze impactmeting is gekozen voor een narratieve onderzoeksaanpak: in open interviews vertelden studenten over hun situatie en verwachtingen vóór de opleiding en over hun ervaringen en ontwikkeling ná de opleiding. Deze aanpak past bij de werkwijze van Meetellen, waarin ervaringskennis, contact maken en het ophalen van de daadwerkelijke beleving voorop staan. Juist bij deze doelgroep levert een open gesprek rijkere inzichten op dan een gestandaardiseerde vragenlijst.

De meting bestaat uit twee meetmomenten: een startmeting en een eindmeting bij afronding van de opleiding. Bij de start zijn 12 studenten geïnterviewd, bij de afronding 9; het merendeel is op beide momenten gesproken. Enkele studenten stopten tussentijds en maakten geen deel uit van de eindmeting. De studenten zijn geworven via EC-O en op locatie geïnterviewd, op momenten dat zij daar toch al waren. Deze laagdrempelige opzet droeg bij aan een open gesprekssfeer.

De interviews zijn afgenomen door onderzoekers van Meetellen in tandems met ervaringsdeskundige co-onderzoekers. Vanwege de verschillen in taalniveau is gewerkt met begrijpelijke taal; waar nodig traden medewerkers en vrijwilligers van EC-O op als tolk.

Van de meeste interviews zijn, met toestemming van de studenten, audio-opnames gemaakt, aangevuld met aantekeningen. Het materiaal is thematisch geanalyseerd; door de start- en eindinterviews naast elkaar te leggen, kon per thema worden beschreven welke ontwikkeling studenten doormaakten.

4. beschrijving van de respondenten

De studenten van EC-O START hebben geen startkwalificatie, of behaalden een kwalificatie in het buitenland die in Nederland niet geldig is. Een deel van hen had in het land van herkomst een opleiding of professionele carrière, maar moet hier, door het ontbreken van diploma-erkenning, opnieuw beginnen. Vrijwel allen hebben daardoor een afstand tot het Nederlandse onderwijs en de arbeidsmarkt.

De groep is divers: studenten verschillen in taalniveau, hoe gemakkelijk ze kunnen leren en hun persoonlijke situatie. Sommigen zijn pas kort in Nederland en wonen nog in een AZC, anderen wonen al een aantal jaar in Amsterdam. Daarnaast spelen praktische barrières een grote rol in hun dagelijks leven en hun mogelijkheden om onderwijs te volgen: reiskosten, het ontbreken van kinderopvang, schulden, beperkte toegang tot digitale middelen of afhankelijkheid van anderen, bijvoorbeeld van kinderen die vertalen of helpen bij regelzaken. Deze omstandigheden zijn van belang om de ervaringen en ontwikkeling van de studenten in dit rapport goed te kunnen plaatsen.

5. resultaten: ervaringen en ontwikkeling van studenten

In de beschrijving van de resultaten maken we een onderscheid tussen de verhalen van de studenten wanneer zij net aan de START-opleiding zijn begonnen en hun verhalen wanneer zij de START-opleiding hebben afgemaakt. Op deze manier wordt duidelijk welke impact het deelnemen aan de START-opleiding op hen heeft gehad.

5.1 persoonlijke situatie bij starten opleiding

De startsituatie van studenten bij EC-O START is zeer divers. Ondanks vaak uitdagende woon- en financiële omstandigheden, zijn alle studenten gemotiveerd om bij EC-O START aan de slag te gaan.

Hieronder volgt een overzicht van de thuissituatie, werkervaring en achtergrond van de studenten:

woonsituatie en verblijf in Nederland

Verblijfsduur
De groep is een mix van nieuwkomers en mensen die al langer in Nederland wonen. Sommigen zijn zeer recent in Nederland (sinds eind 2024), terwijl anderen hier al 14 jaar verblijven.

AZC en kamers
Meerdere studenten wonen in een AZC in Amsterdam-Zuidoost, vaak in een enkele kamer. Eén student geeft aan dat de leefomstandigheden daar studeren lastig maken door een slechte internetverbinding, waardoor hij naar de OBA gaat om te leren.

Huisvesting in de stad
De woonsituaties variëren van zeer krap tot ruim. Eén studente woont met vier personen op 40 m² met slechts één slaapkamer, terwijl een ander juist een groot huis met drie slaapkamers op het KNSM-eiland bewoont.

gezinssamenstelling

Ouders
Veel studenten zijn moeders met (meerdere) kinderen, variërend van jonge kinderen tot volwassenen. Voor hen is de zorg voor de kinderen vaak een factor die hun eerdere studievoortgang heeft beïnvloed.

Alleenstaanden en gescheiden gezinnen
Sommige studenten zijn alleen naar Nederland gekomen. Bij een student uit Jemen woont zijn gezin (vrouw en drie dochters) nog in het land van herkomst, wat voor veel innerlijke druk zorgt.

werkervaring en opleiding

Hoogopgeleid in land van herkomst
Diverse studenten hadden in hun thuisland een professionele carrière, zoals boekhouder of oncoloog of medisch laborant.

Diploma-erkenning
Een groot knelpunt is dat hun buitenlandse diploma's in Nederland vaak niet gelijkwaardig worden bevonden, waardoor zij opnieuw moeten beginnen op mbo-niveau.

Informele arbeid en vrijwilligerswerk
Veel studenten hebben in Nederland enkel als vrijwilliger of ‘zwart’ gewerkt, bijvoorbeeld in de keuken van een buurthuis, als oppas, of als schoolambassadeur. Zij ervaren een drempel om een betaalde baan te vinden zonder officieel diploma of meer vertrouwen in hun Nederlands.

financiële en psychologische situatie

Laag inkomen
Veel studenten hebben een laag inkomen, waardoor de gratis faciliteiten van EC-O (zoals de laptop, boeken en lunch) een belangrijke voorwaarde zijn voor deelname.

Reiskosten
De reiskosten (vaak minimaal 4 euro per dag) vormen voor velen een grote barrière; zonder de vergoeding van EC-O zouden sommigen niet kunnen komen.

Mentale situatie
Sommige studenten komen uit een zware periode van somberheid of depressie. De onzekerheid over verblijfsvergunningen en de druk om te presteren zorgen bij sommigen voor een “vol hoofd”, wat het studeren soms bemoeilijkt.

5.2 verwachtingen en hoop

De studenten zijn geïnterviewd bij de start van hun opleiding bij EC-O. Tijdens deze interviews is hen onder andere gevraagd naar de verwachtingen en hoop die zij hebben voor hun toekomst tijdens en ná EC-O. Uit hun antwoorden blijkt dat zij vooral ambities en hoop hebben rond werk en opleiding. Ook persoonlijke groei (bijvoorbeeld meer zelfstandigheid ervaren) wordt door meerdere studenten genoemd.

De belangrijkste verwachtingen die studenten hebben over de opleiding zijn terug te brengen naar twee onderwerpen: het verbeteren van hun taalvaardigheid en het behalen van hun diploma.

Tijdens de analyse van de data zijn de antwoorden van de studenten opgedeeld in verschillende categorieën. Hieronder worden deze toegelicht en uitgewerkt.

Verbetering van het Nederlands
Vrijwel alle studenten hopen hun Nederlandse taalvaardigheid te vergroten, met specifieke aandacht voor grammatica, lezen en spreken om zelfverzekerder te worden in de communicatie.

Behalen van een diploma
Veel studenten verwachten hun traject bij EC-O af te sluiten met een officieel mbo-diploma (niveau 1 of 2), wat zij zien als een noodzakelijke opstap naar een vervolgopleiding of een baan.

5.3 redenen om naar EC-O te gaan en te blijven komen

Op basis van de startinterviews met de respondenten kunnen de behoeften en randvoorwaarden worden onderverdeeld in praktische, financiële, sociale en opleidingsvoorwaarden.

financiële en praktische randvoorwaarden

Voor veel studenten zijn de gratis faciliteiten van EC-O niet slechts extraatjes, maar essentiële voorwaarden om überhaupt te kunnen deelnemen:

Reiskostenvergoeding
Dit wordt door meerdere studenten als cruciaal benoemd. Voor studenten met een minimaal budget is een bedrag van bijvoorbeeld 4 euro per dag onbetaalbaar zonder vergoeding. Een onderzoeker parafraseert wat een van de respondenten erover zegt:

> “Hij komt met de fiets. Het OV is veel te duur en hij heeft geen geld. De reiskosten zijn ook voor hem een belangrijke factor, hij wist precies wanneer de vergoedingen zouden gaan lopen.”

Gratis materialen en lunch
Meerdere respondenten benoemen hoe belangrijk het is dat EC-O voor hen bepaalde materialen beschikbaar heeft. De gratis laptop en boeken zijn voor respondenten een belangrijke drempelverlager. Ook de gratis lunch en koffie worden herhaaldelijk genoemd als een belangrijke reden om bij EC-O te kunnen blijven komen, mede vanwege een laag inkomen van de meeste studenten:

> “Ze wil graag doorleren, goed Nederlands leren, ze had via iemand anders gehoord dat boeken en laptop gratis waren en ov-kosten ook vergoed werden en lekker eten, dat is belangrijk omdat ze een laag inkomen heeft.”

Kinderopvang en schooltijden
Voor ouders is de afstemming met de zorg voor kinderen belangrijk. Veel studenten zijn moeder en hebben (jonge) schoolgaande kinderen. Niet allemaal hebben ze kinderopvang, waardoor ze in de middag thuis moeten zijn. Ze geven aan dat EC-O rekening houdt met de schooltijden, en dat kinderen ook bij EC-O opgevangen kunnen worden, of in ieder geval mee kunnen. Dit helpt met name jonge moeders om toch een opleiding te kunnen volgen.

persoonlijke ondersteuning en een rustige leeromgeving

Uit de verhalen van de studenten blijkt dat het niet alleen de lessen zelf zijn die voor hen belangrijk zijn. Zij vertellen ook dat de persoonlijke begeleiding en rustige leeromgeving voor hen belangrijke elementen zijn die hen helpen om te blijven komen.

Persoonlijke en brede ondersteuning

De studenten vertellen dat de kleinschaligheid van EC-O en de persoonlijke aandacht die er voor hen is erg belangrijk is. Sommigen van hen hebben geprobeerd te studeren binnen regulier onderwijs. Een respondent vertelde terecht te komen in grote, online klassen, waar ze zich verloren voelde.

Bij EC-O zijn vertrouwenspersonen aanwezig. Zij helpen studenten van EC-O die wat extra hulp kunnen gebruiken. Bijvoorbeeld bij het organiseren van kinderopvang, het regelen van computerzaken of bij 'issues in het dagelijks leven'. Dit blijkt bijvoorbeeld uit een gesprek met een van de respondenten:

> "Ze weet bij wie ze moet zijn voor vragen. De vertrouwenspersonen helpen ook tussen 12 en 2 bij het studeren, of bij issues in het dagelijks leven."

Veiligheid en rust

Vooral voor studenten die in een AZC verblijven of uit een onveilige situatie komen, is EC-O een veilige plek waar zij zich welkom voelen en waar ze de rust hebben om te studeren. Studeren in het AZC is voor hen moeilijk, soms simpelweg onmogelijk. Het internet is vaak slecht, de kamers worden gedeeld met veel verschillende bewoners en de situatie is vaak onrustig.

wat helpt om te blijven komen: het onderwijs

Aan de studenten is gevraagd waar zij behoefte aan hebben in het onderwijs. Verreweg de meeste studenten geven aan dat zij in de START-opleiding de meeste baat hebben bij het leren van beter Nederlands.

Focus op taalvaardigheid

Zonder uitzondering hebben de respondenten behoefte aan het verbeteren van hun Nederlandse grammatica en spreekvaardigheid. Een belangrijke reden voor hen is om zelfverzekerder te worden om in het dagelijks leven Nederlands te spreken:

> "Ik vind het spannend om Nederlands te spreken. Maar wil wel echt [graag] oefenen. Ik hoop over 6 maanden veel beter Nederlands te spreken."

De meeste van hen vertellen dat zij zich op dit moment niet zelfverzekerd voelen over hun Nederlands; dit beïnvloedt de manier waarop zij zich buitenshuis bewegen en gedragen. Daarnaast heeft het spreken, lezen en schrijven van het Nederlands belangrijke invloed op de toegang tot betaald werk. Alle respondenten geven aan zelfstandiger te willen worden in hun leven: sommigen willen werken als zelfstandige en anderen willen graag in loondienst werken. Met name voor dat laatste is begrip van de Nederlandse taal belangrijk.

Een echt diploma

Naast het ontwikkelen van zelfvertrouwen en het vinden van werk is er een ander element voor de respondenten belangrijk in het volgen van onderwijs bij EC-O.

Het behalen van een mbo-diploma, voor een aantal studenten het eerste diploma dat zij (gaan) halen, is een bron van trots en motivatie. Zij hebben dit diploma vaak nodig om in de zorg of logistiek te gaan werken. Studeren, en met name het behalen van een diploma, zien een aantal respondenten die ook moeder zijn als een voorbeeld voor hun kinderen. Een aantal vertelt dat zij aan hun kinderen willen laten zien dat ze naar school gaan en aan zichzelf werken, zodat hun kinderen daarvan leren. Voor studenten die in hun land van herkomst al hoger waren opgeleid, zoekt EC-O daarnaast naar een passende vervolgopleiding bij samenwerkingspartners.

Niveaugroepen

Sommige studenten spreken wat beter Nederlands dan anderen, of hebben meer computervaardigheden. Een aantal van hen geeft aan dat ze het fijn zouden vinden als er niveaugroepen waren, of meer aandacht voor studenten die al een bepaald niveau hebben. Sommigen hebben de indruk dat ze soms worden afgeremd door het wisselende niveau in de klas.

sociaal contact en persoonlijke ontwikkeling

Met uitzondering van één respondent geven alle respondenten aan het sociale contact op de locatie van EC-O heel waardevol te vinden. EC-O organiseert elke dag een warme, gezonde lunch voor iedereen die er op dat moment is; dit zorgt bij veel studenten voor een gevoel van verbondenheid en het idee dat er naar hen omgekeken wordt.

Sociaal contact

Een belangrijke reden voor veel studenten om (weer) te gaan studeren is om buiten de deur te komen, enerzijds als voorbeeld voor hun kinderen maar anderzijds ook om zelf mensen te ontmoeten of uit een sociaal isolement te raken. Het ‘uit huis zijn’ op een betekenisvolle plek is voor deze studenten van wezenlijk belang.

Een aantal van deze studenten heeft weinig tot geen infrastructuur (zoals (vrijwilligers)werk) om anderen te ontmoeten en beschrijft dat EC-O voor hen een plek biedt waar ze vrienden kunnen maken, waar ze gezien worden en

weer ergens bij horen. Een onderzoeker tekent op wat een van de studenten beschrijft: hoe belangrijk het voor haar is om mensen te ontmoeten.

> “Ze wil niet meer thuis zitten, en beter Nederlands leren zodat ze met kinderen kan gaan werken. Het ontmoeten van mensen is voor haar heel belangrijk.”

De studenten beschrijven dat ze zich bij EC-O onderdeel voelen van een ‘ecosysteem’: ze zijn er niet alleen voor zichzelf, maar ook voor elkaar.

Zelfstandigheid en trots

Studenten willen hun financiële onafhankelijkheid vergroten en niet langer afhankelijk zijn van hun (volwassen) kinderen. Ze hebben de behoefte om een voorbeeld te zijn voor hun kinderen en hen trots te maken.

5.4 wat heeft hen geholpen tijdens de opleiding?

Waar de vorige paragrafen vooral de startsituatie beschrijven, legt deze paragraaf het start- en eindbeeld naast elkaar. Per thema wordt zichtbaar welke ontwikkeling studenten tijdens de opleiding doormaakten.

vertrouwen, veiligheid en vaste gezichten

Bij de start vertelden studenten hoe moeilijk het was om tot leren te komen: wie in een AZC woont, kampt met onrust, een slechte internetverbinding en gedeelde kamers, en wie eerder in groot of online onderwijs terechtkwam, voelde zich er verloren. Tegen die achtergrond noemen studenten aan het eind van de opleiding de vaste gezichten en de persoonlijke aandacht bij EC-O als wat hen houvast gaf. Vertrouwen werkt bij hen als voorwaarde om te durven leren, vragen te stellen en stappen te zetten. Het ‘familiegevoel’ dat zij beschrijven, doorbreekt eenzaamheid en geeft energie.

> “Kleine klas met niet te veel mensen, dat is voor ons goed.”

groei in zelfvertrouwen

Waar studenten bij de start aangaven het spannend te vinden om Nederlands te spreken en zich daarover onzeker voelden, durven zij aan het eind meer te spreken.

> “Ik voel dat ik vooruitga, wat betreft Nederlandse taal, ik ben trots op mezelf, en zelfverzekerder.”

In de interviews en in de aantekeningen van de onderzoekers is die beweging van spreekangst naar zelfvertrouwen zichtbaar: studenten komen aan het eind actiever, opener en zelfverzekerder over, zowel in houding als in hoe zij zichzelf presenteren en contact maken.

> “Waar studenten eerst zacht spraken, weinig oogcontact maakten en met hun armen over elkaar zaten, zien we nu studenten die ons recht aankijken, lachen, grapjes maken en met rechte rug aan tafel zitten.”

observatie onderzoeker Meetellen, februari 2026

meer zelfstandigheid in het dagelijks leven

Bij de start waren veel studenten voor vertalingen en regelzaken afhankelijk van hun kinderen of anderen. Aan het eind vertellen zij daarin zelfstandiger te zijn geworden. De ontwikkeling gaat dus niet alleen over school, maar ook over zelfredzaamheid in het dagelijks leven: informatie vinden, hulp durven vragen en beter voor jezelf opkomen.

sociale verbinding en gemeenschap

Verschillende studenten kwamen bij de start uit een situatie van isolement; niet meer thuis willen zitten en mensen ontmoeten was voor hen een belangrijke reden om te komen. Aan het eind beschrijven zij dat EC-O bijdraagt aan het doorbreken van dat isolement: zij ervaren herkenning bij elkaar en steun vanuit de groep. Gezamenlijke momenten, zoals de dagelijkse lunch, dragen bij aan een vertrouwde en gelijkwaardige leeromgeving.

praktische ondersteuning als randvoorwaarde

De praktische ondersteuning die bij de start als voorwaarde voor deelname werd genoemd, blijft ook tijdens de opleiding onmisbaar. Reiskostenvergoeding, kinderopvang, een leenlaptop, lesmateriaal, de warme maaltijd en ondersteuning bij schulden of andere problemen zijn voor deze studenten geen extraatje, maar de voorwaarde om te kunnen meedoen en te blijven komen.

meetellen

> “Als je een probleem hebt, kun je altijd komen.”

perspectief op werk, vervolgopleiding en toekomst

Waar studenten bij de start vooral hoopten op beter Nederlands en een diploma, maken zij aan het eind concretere plannen voor de toekomst: voor werk of een vervolgopleiding, bijvoorbeeld in de zorg, de administratie of als ondernemer. Het diploma, voor een aantal het eerste dat zij halen, functioneert daarbij als opstap en als bron van trots.

> “Ik wil niet stoppen met studeren. Ik wil meer studeren.”

> Een student raadt iedereen aan om te starten bij EC-O “Ga ervoor!”, gewoon doen, het is een mooie kans die veel op kan leveren.”

6. conclusie

De resultaten laten zien dat EC-O voor studenten betekenis heeft op meerdere levensdomeinen. De impact gaat verder dan onderwijs alleen: studenten ontwikkelen niet alleen hun taalvaardigheid, maar ook meer zelfvertrouwen, zelfstandigheid in het dagelijks leven, sociale verbinding en toekomstperspectief. Waar veel studenten bij de start onzeker waren over hun Nederlands en afhankelijk van anderen voor vertalingen en regelzaken, durven zij aan het einde van de opleiding meer te spreken, vragen te stellen en stappen te zetten richting werk of een vervolgopleiding.

De aanpak van EC-O lijkt vooral te werken door de combinatie van elementen: goed onderwijs, een vertrouwde en veilige leeromgeving, praktische ondersteuning (zoals reiskostenvergoeding, lesmateriaal en lunch) en persoonlijke begeleiding. Voor veel studenten zijn deze randvoorwaarden geen extraatjes, maar noodzakelijke voorwaarden om überhaupt onderwijs te kunnen volgen. Juist die combinatie maakt dat studenten blijven komen en zich kunnen ontwikkelen.

Naast wat goed werkt, benoemen studenten ook verbeterpunten. Het duidelijkst is de behoefte aan meer differentiatie naar niveau: doordat het niveau in de klas wisselt, voelen studenten die al wat verder zijn met Nederlands of met digitale vaardigheden zich soms afgeremd. Werken met niveaugroepen of meer aandacht voor verschillen in de klas zou de opleiding op dit punt kunnen versterken.

De resultaten zijn positief en sluiten aan bij eerdere impactmetingen van EC-O (2019–2021 en 2023). Daarmee is de werking van de startopleiding aannemelijk gemaakt. Wel betrof dit onderzoek een kleine groep, en ging de eindmeting alleen over studenten die de opleiding afrondden. Om de resultaten verder te versterken adviseren we twee vervolgstappen. Ten eerste dat EC-O zelf doorstroom en uitval van START-studenten systematisch registreert, inclusief de ervaringen van studenten die voortijdig stoppen. Ten tweede een tweede meetronde met een grotere groep, bij voorkeur gekoppeld aan externe of wetenschappelijke review, zoals beschreven in de synthese en het groeiadvies. Het centrale beeld blijft staan: EC-O is voor studenten niet alleen een opleiding, maar een omgeving waarin zij opnieuw vertrouwen, richting en toekomstperspectief kunnen ontwikkelen.

meetellen

colofon

Meetellen in Amsterdam
Keizersgracht 334
1016 EZ Amsterdam
https://amsterdam.meetellen.nl/home
e-mail: amsterdam@meetellen.nl

Onderzoeksteam

Eileen Berkvens, Marleen van Stokkum en het team van Meetellen Amsterdam: Ireen van der Lande, Sander Kelderman, Jeroen Groen, Tristan van Alphen, Hijke Schennink, Claartje Schellekens, Dries Coolen, Emiel Leito en Esmeralda van der Naaten.

Met dank aan:

Alle studenten van EC-O START die hun verhaal met ons hebben gedeeld, en de medewerkers en vrijwilligers van EC-O die de interviews mogelijk maakten.

Opdrachtgever

Stichting EC-O (Educatie Connectie Ontwikkeling)
Windroosplein 75
1018 ZZ Amsterdam

oktober 2026